

บทที่ ๕

ปัจจัยทางค่านิยมและจิตวิทยาที่อาจยังผลต่อความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร

✓ ความแตกต่างของสภาพแวดล้อมทางค่านิยม อาจมีส่วนในการกำหนดการศึกษาของบุตรในแต่ละครอบครัว โดยทั่วไปมักจะพบว่าครอบครัวที่มีการศึกษาและฐานะทางสังคมต่ำ ส่วนใหญ่มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาคำ ครอบครัวที่มีการศึกษาและฐานะทางสังคมสูง ส่วนใหญ่มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับสูง ดังนั้น ในระดับฐานะทางสังคมที่ต่างกัน น่าจะมีผลต่อความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับที่ต่างกัน ทั้งนี้เพราะครอบครัวที่มีการศึกษาและฐานะทางสังคมสูง ย่อมมีโอกาสที่จะได้รับรู้สิ่งใหม่ ๆ และมีเหตุจูงใจที่จะให้บุตรได้รับการศึกษาสูงกว่าครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมและการศึกษาคำ ฉะนั้น ในบทนี้จึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยทางค่านิยม โดยเฉพาะในค่านิยมการศึกษาของบิตามารคา การตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยและการติดต่อกับสังคมภายนอก เพื่อจะหาความแตกต่างของความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรของแต่ละครอบครัวที่มีความแตกต่างกัน

๑. การศึกษาของบิตามารคา

การศึกษาของบิตามารคาอาจเป็นปัจจัยทางสังคมที่อาจมีผลต่อการกำหนดการศึกษาของบุตรในอนาคต จากการศึกษานี้ของ Elder Jr. พบว่า ระดับการศึกษาของบิตามารคา มีความสัมพันธ์ต่อการศึกษานี้ของบุตร กล่าวคือ บิตามารคาที่ได้รับการศึกษาในระดับสูง บุตรก็มักจะได้รับการศึกษาในระดับสูงด้วย^{๓๐} N. Adams ได้ศึกษาถึงการแสวงหาความสำเร็จของคนหนุ่ม ๆ ในการเลื่อนชั้นทางสังคม และอิทธิพลของบิตามารคาเกี่ยวกับเครือญาติแล้ว พบว่า เครือญาติไม่มีความสำคัญต่อการเลื่อนระดับฐานะทางสังคมของ

^{๓๐}Glen H. Elder Jr. "Family Structure and Educational Attainment," American Sociological Review, Vol. XXX, No. 1, (February, 1965) p. 85

คนหนุ่ม แต่ผู้มีอิทธิพลมากที่สุดได้แก่บิดามารดา ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อบุตรในอนาคต ได้แก่การศึกษาของบิดามารดาที่มีพื้นความรู้ในอันที่จะแนะแนวทางปฏิบัติแก่บุตรในอนาคต ได้อย่างไร และได้สรุปว่าบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูง บุตรของครอบครัวนั้นจะได้รับการศึกษาในระดับสูงด้วย ส่วนบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาต่ำ ความต้องการที่จะให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับชั้นสูงก็มีน้อยมาก^{๓๑} Krauss ได้วิจัยถึงการศึกษาของเด็กในครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่าง ๆ กัน พบว่า เด็กในครอบครัวที่บิดามารดาศึกษาจบชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป บุตรจะได้รับการศึกษาถึงระดับชั้นอุดมศึกษาขึ้นไปเป็นส่วนใหญ่ ครอบครัวที่บิดาศึกษาไม่จบชั้นมัธยมศึกษา บุตรในครอบครัวแบบนี้ส่วนใหญ่จะได้รับการศึกษาไม่ถึงระดับชั้นอุดมศึกษา^{๓๒} จากการศึกษาถึงระดับการศึกษาของหัวหน้าครอบครัว ก็มีการเลื่อนระดับฐานะทางสังคมในสหราชอาณาจักรของ D.V. Glase พบว่า บุตรของบิดาที่มีฐานะทางสังคมสูงได้เข้าศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไปเป็นสองเท่าของครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมต่ำ และชั้นทางสังคมของบิดามีส่วนสำคัญที่จะทำให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับต่าง ๆ กันคือ ถ้าบิดามารดามีการศึกษาดีมักจะมีความคิดให้บุตรมีความก้าวหน้าและได้รับการศึกษาสูง^{๓๓} Bernard Baber พบว่า คนที่มีระดับการศึกษาสูง มักจะมีแนวทางให้บุตรได้รับการศึกษาสูง และการศึกษานี้เป็นวิถีทางที่สำคัญที่สุดที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในอนาคต และนำไปสู่ตำแหน่งหน้าที่การงานที่มีเกียรติ การที่จะมุ่งหวังให้เยาวชนได้มีแนวทางของชีวิตในอนาคตจึงอยู่ที่การศึกษา^{๓๔} จากการศึกษา

^{๓๑}Bert N. Adams, "Occupation Position Mobility and the Kin at Orientation," American Sociological Review, Official Journal of American Sociological Association, Vol. XXXII, No. 3, (1967) pp. 364 - 367.

^{๓๒}Irving Krauss, Op.cit., p. 405

^{๓๓}D.V. Glass and Jr. Hall, Op.cit., p. 298.

^{๓๔}Bernard Baber, Social Stratification, (New York: Hercourt, Brace and Company Inc., 1957) pp. 395 - 396.

เรื่องการศึกษาของบุตรมักจะมีความสัมพันธ์กับการศึกษาของบิดา กล่าวคือ บิดามีการศึกษาสูงก็มีความโน้มเอียงที่จะส่งบุตรให้ได้รับการศึกษาสูงด้วย^{๓๕} จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียนแถบชานเมืองพระนครของ Shannon พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำคือผู้ที่ไม่เคยได้รับการศึกษาในโรงเรียน และผู้ที่เรียนไม่จบชั้นประถมศึกษาชั้นนั้น ส่วนใหญ่ไม่ต้องการให้บุตรได้เรียนหนังสือในชั้นสูง ๆ ถึงแม้ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะรู้สึกว่าการศึกษาคือสิ่งจำเป็นแก่บุตร โดยเฉพาะบุตรในครอบครัว แต่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็ไม่ต้องการให้บุตรเรียนต่อเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ นอกจากนั้นผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจว่าการศึกษาระดับมัธยมมีเพียงแค่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ คนไทยในชนบทส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางทำไร่ทำนา การเกษตรกรรม เพราะฉะนั้นจึงต้องการให้บุตรเจริญรอยตามที่บรรพบุรุษประกอบเอาไว้ ทำให้มีค่านิยมในทางต้องการให้เด็กทำนาเพื่อหาเลี้ยงชีพมากกว่าต้องการให้บุตรได้เรียนหนังสือในชั้นสูง ๆ^{๓๖}

นอกจากตารางที่ ๑๘ ปรากฏว่า ระดับการศึกษาของบิดามีความสำคัญอย่างมากต่อความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ดังจะเห็นได้ว่าบิดาที่จบการศึกษาชั้น ป.๑-ป.๓ มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไปมีอัตราส่วนต่ำเพียงร้อยละ ๑๕.๐ ส่วนบิดาที่ได้รับการศึกษาตั้งแต่ชั้น ป.๓ ขึ้นไป มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไปในอัตราส่วนสูงที่สุด คือร้อยละ ๓๕.๐

^{๓๕} ชวัญใจ เลอจันทร์ "การเลื่อนฐานะทางสังคมของประชากรไทยในชนบท" วิทยานิพนธ์แผนกสังคม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๑๔ หน้า ๕๒

^{๓๖} James V. Shannon, "Factors Related to Achievement Among First Grade Pupils in Thailand," in Prachoomsuk Achava Amrungs and others ed., The Role of Educational Research in Education Planning, (Bangkok Prachandira Press, 1964) pp. 169 - 173

นอกจากนี้บิดาที่มีความรู้ได้รับการศึกษาตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ ๘ ขึ้นไป ยังมีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาตามความสมัครใจอีกถึงร้อยละ ๑๔.๒ และบิดาที่ได้รับการศึกษา ๔ - ๖ ปี (ส่วนมากจบประถมปีที่ ๔) และที่ไม่จบประถมปีที่ ๔ ส่วนใหญ่ต้องการให้บุตรของตนได้รับการศึกษาในชั้นต่ำ (ป.๑ - ป.๗)

เมื่อศึกษาถึงความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรจากมารดาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จากตารางที่ ๑๔ แล้วพบว่า มีลักษณะของความแตกต่างของความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรระหว่างมารดาที่มีระดับการศึกษาสูงกับมารดาที่มีระดับการศึกษาต่ำอย่างชัดเจน เหมือนกับที่ได้ศึกษาพบมาแล้วจากบิดาในตารางก่อน กล่าวคือมารดาที่ไม่เคยได้รับการศึกษาเลย กับมารดาที่มีระดับการศึกษาจบเพียงชั้น ป.๑-ป.๓ ต่างมีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป ร้อยละ ๑๔.๒ ส่วนมารดาที่มีระดับการศึกษาจบชั้น ป.๗ ขึ้นไป มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไปถึงร้อยละ ๔๐.๐ และยังมีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาตามความสมัครใจอีกร้อยละ ๓๐.๐

จากการศึกษาครั้งนี้ จะพบความแตกต่างของความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ระหว่างบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูงกับบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาต่ำอย่างชัดเจน กล่าวคือ บิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูงต่างมีความมุ่งหวังให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับสูง ส่วนบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาต่ำต่างก็มีความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรต่ำ ทั้งนี้อาจจะเป็นผลเนื่องมาจากบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูงนั้นได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ ตามที่ตนเองเคยได้รับในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ จึงได้มองเห็นความสำคัญของการศึกษาของบุตร

ตารางที่ ๑๕ อัตราส่วนร้อยละของความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกตามระดับ การศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษาของบิดา	ระดับการศึกษาที่ต้องการให้บุตรได้เรียนถึงขั้น				รวม	
	จบ ป.๑-๓	จบ มศ.๑ ขึ้นไป	ตามความ สัมครใจ	ไม่ทราบ	ร้อยละ	จำนวน
ไม่ได้เรียนหนังสือ	-	-	-	-	-	-
จบ ป. ๑ - ๓	๖๘.๗	๑๕.๐	๑๐.๐	๖.๓	๑๐๐	๘๘
จบ ป. ๔ - ๖	๗๕.๘	๒๐.๘	๓.๗	-	๑๐๐	๕๘
จบ ป. ๗ ขึ้นไป	๘๘.๓	๓๕.๑	๑๘.๒	๒.๘	๑๐๐	๒๑๕
ไม่ทราบ	-	*(ก)	-	-	-	*(ก)
รวม	๕๖.๗	๒๘.๐	๑๑.๘	๓.๘	๑๐๐	๓๕๘
	(๒๐๑)	(๘๘)	(๘๒)	(๑๒)		

$$\chi^2 = ๒๘.๘๓๓ \quad \chi^2 (๐.๐๑) = ๒๖.๒๑๗$$

*(ก) ตัวอย่างมีน้อยกว่า ๕ ราย

ตารางที่ ๑๕ อัตราส่วนร้อยละของความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกตามระดับ การศึกษาของมารดา

ระดับการศึกษาของมารดา	ระดับการศึกษาที่บุตรได้เรียนถึงชั้น				รวม	
	จบ ป.๑-๓	จบ มศ.๑ ขึ้นไป	ตามความ สมัครใจ	ไม่ทราบ	ร้อยละ	จำนวน
ไม่ได้เรียนหนังสือ	๓๐.๑	๑๘.๖	๘.๒	๓.๑	๑๐๐	๘๓
จบ ป. ๑ - ๓	๖๓.๕	๑๕.๒	๑๒.๕	๒.๘	๑๐๐	๓๐
จบ ป. ๔ - ๖	๔๖.๓	๓๓.๘	๑๒.๒	๓.๓	๑๐๐	๑๖๔
จบ ป. ๗ ขึ้นไป	๓๐.๐	๔๐.๐	๓๐.๐	-	๑๐๐	๑๐
ไม่ทราบ	๔๖.๒	๓๐.๘	๑๕.๓	๓.๓	๑๐๐	๑๓
รวม	๕๖.๓	๒๘.๐	๑๑.๘	๓.๙	๑๐๐	๓๕๔
	(๒๐๑)	(๘๘)	(๔๒)	(๑๐)		

$$\chi^2 = ๒๓.๖๘๓$$

$$\chi^2 (๐.๐๑) = ๒๖.๒๑๓$$

๒. ความไกลไกลของที่อยู่อาศัย

การตั้งที่อยู่อาศัยของครอบครัวในเขตอำเภอหรือชนบท อาจมีความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร คนที่อยู่ในชนบทไกลจากเขตเมืองน่าจะมีคามมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรต่ำกว่าคนที่อาศัยอยู่ไกลหรือในเขตเมือง ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าในชนบทนั้นทางไกลแหล่งความเจริญ ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ และวิทยาการใหม่ ๆ อาชีพหลักของคนในชนบทส่วนใหญ่เป็นงานเกษตรกรรม อาจทำให้ฐานะทางสังคมของคนที่อยู่ในชนบทส่วนใหญ่ต่ำกว่าคนที่อยู่ในเขตเมือง และนอกจากนั้นสถานที่ในการศึกษาระดับสูงมักจะตั้งอยู่ในตัวเมืองมากกว่าจะตั้งอยู่ในชนบทที่ห่างไกล คนที่อยู่ในเมืองส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ใกล้กับสถานศึกษา การคมนาคมสะดวก และคนที่อาศัยอยู่ในเมืองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขายและรับราชการ ตามที่ได้ศึกษาพบมาแล้วว่าบุคคลทั้งสองกลุ่มนี้มีความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรสูง และชีวิตของสังคมในเขตเมืองนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เวลาความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาตามที่ตนได้ประสบมา กวญเห่กันจึงอาจยังผลให้บุคคลที่พักอาศัยอยู่ในเขตเมืองมีความมุ่งหวังให้บุตรของตนได้รับการศึกษาในระดับสูง

การศึกษาตามโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจและประชากร ได้แบ่งประเภทของหมู่บ้านที่ตกเป็นตัวอย่างตามลักษณะที่ตั้งของหมู่บ้านเป็น ๔ ประเภท คือ.

๑. หมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลจากตัวอำเภอมาก ไม่มีทางคมนาคมติดต่อกับโลกภายนอกได้สะดวก ต้องใช้เวลาเดินทางประมาณ ๑ - ๒ ชั่วโมง

๒. หมู่บ้านที่ตั้งอยู่ห่างไกล แต่มีการคมนาคมสะดวก สามารถติดต่อกับตลาดหรืออำเภอได้สะดวก

๓. หมู่บ้านที่ตั้งอยู่ไม่ห่างไกลจากศูนย์กลางตลาดมากนัก บางแห่งอยู่ใกล้กับทางหลวง การคมนาคมมายังอำเภอหรือตลาดสะดวกมาก

๔. หมู่บ้านที่อยู่ในชุมชนหรือตลาด

ผลจากตารางที่ ๒๐ พบว่า ครอบครัวที่ตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยไกลจากเขตชุมชน (ตัวอำเภอซึ่งถือได้ว่าเป็นความทันสมัยกว่าหมู่บ้านในชนบท) มาก ส่วนใหญ่มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาจบเพียงชั้นประถมศึกษา (ป.๑ - ป.๓) สูงสุดถึงร้อยละ ๗๘.๖ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ตั้งครอบครัวอยู่ในเขตชุมชนอำเภอ มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาจบแค่ชั้น ป.๓ เพียงร้อยละ ๘.๓ เท่านั้น และในทำนองเดียวกันอัตราส่วนร้อยละของความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไปจะเพิ่มสูงขึ้นตามความไกลไกลของถิ่นอาศัยกับเขตชุมชนหรืออำเภอ จากการศึกษาครั้งนี้จะเห็นว่าการตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยของครอบครัวอาจมีผลต่อความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชนบททางไกลเขตชุมชนมีความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรต่ำ

ตารางที่ ๒๐ อัตราส่วนร้อยละของความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกตามความไกลไกลของถิ่นอาศัยของครอบครัวกับตัวอำเภอ

ความไกลไกลของ ถิ่นอาศัยกับตัวอำเภอ	ระดับการศึกษาที่ต้องการให้บุตรได้เรียนถึงชั้น				รวม	
	จบ ป.๑-๓	จบ มศ.๑ ขึ้นไป	ตามความ สมัครใจ	ไม่ทราบ	ร้อยละ	จำนวน
ไกลมาก	๓๘.๖	๑๓.๘	๕.๕	-	๑๐๐	๑๒๘
ไกล	๖๐.๐	๒๓.๕	๓.๕	๕.๐	๑๐๐	๘๒
ใกล้	๔๑.๕	๒๘.๒	๒๔.๕	๔.๘	๑๐๐	๑๒๐
อยู่ในเมือง	๘.๐	๓๐.๕	๑๘.๒	๒.๓	๑๐๐	๔๔
รวม	๕๖.๓	๒๘.๐	๑๑.๘	๓.๙	๑๐๐	๓๕๔
	(๒๐๑)	(๘๘)	(๔๒)	(๑๒)		

$$\chi^2 = ๘๓.๘๓๔$$

$$\chi^2 (๐.๐๑) = ๒๑.๖๖๖$$

๓. ความดีในการติดต่อกับเขตเมือง

คนที่อาศัยอยู่ตามชนบทและมีโอกาสได้เดินทางเข้าไปติดต่อกับเขตเมืองน้อยกว่า
น่าจะมีคามมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรสูงกว่าคนที่เดินทางเข้าไปติดต่อกับเขตเมืองน้อย
กว่า หรือคนที่ไม่เคยเดินทางเข้าไปติดต่อกับเขตเมืองเลย ทั้งนี้เพราะการที่ได้ไปติดต่อกับ
เขตเมืองย่อมจะมีโอกาสได้เห็นความเจริญและสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ตลอดจนความก้าวหน้า
ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการศึกษาของคนที่ยังอยู่ในเมือง

ผลจากการวิจัยที่ ๒๑ ก็เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือผู้ที่เคยเดินทาง
เข้าไปติดต่อกับเขตเมืองน้อยครั้งหรือไม่เคยไปเลย ต้องการให้บุตรของตนได้รับการศึกษา
ในระดับต่ำกว่าผู้ที่เคยเดินทางเข้าไปติดต่อกับเขตเมืองดี เช่น บิดาที่ไม่เคยไปติดต่อกับ
เขตเมืองและบิดาที่เคยเดินทางเข้าไปติดต่อกับเขตเมืองปีละครั้ง ต้องการให้บุตรของตน
ได้รับการศึกษาไม่เกินชั้น ป.๗ ร้อยละ ๖๖.๖ และ ๗๑.๕ ตามลำดับ ในทางตรงกันข้าม
บิดาที่เคยเดินทางเข้าไปติดต่อกับเขตเมืองดีกว่า ต้องการให้บุตรของตนได้รับการศึกษาใน
ระดับสูงตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไปมากกว่าบิดาในกลุ่มอื่น ๆ เช่น บิดาที่เคยเดินทางเข้าไป
ติดต่อกับเขตเมืองอาทิตย์ละครั้ง ต้องการให้บุตรของตนได้ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา
ขึ้นไปถึงร้อยละ ๘๘.๑ เมื่อเปรียบเทียบกับบิดาที่เคยเดินทางเข้าไปติดต่อกับเขตเมืองปีละ
ครั้งมีเพียงร้อยละ ๑๖.๓ เท่านั้น จากการศึกษานี้จะเห็นว่าความดีของการติดต่อกับเขต
เมืองมีผลต่อความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรมาก

ตารางที่ ๒๑ อัตราส่วนร้อยละของความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกตามความถี่ของบิดาที่ไปติดต่อกับเขตเมือง

ความถี่ของบิดาที่ไปติดต่อกับเขตเมือง	ระดับการศึกษาที่ต่อการศึกษาบุตรใดเรียนถึงชั้น				รวม	
	จบ ป.๑-๓	จบ มศ.๑ ขึ้นไป	ตามความสนใจ	ไม่ทราบ	ร้อยละ	จำนวน
ไม่เคยไป	๖๖.๖	๒๕.๐	๘.๔	-	๑๐๐	๑๒
อาทิตย์ละครั้ง	๓๗.๗	๔๘.๑	๑๔.๒	-	๑๐๐	๗๗
เดือนละครั้ง	๕๔.๑	๒๘.๗	๑๒.๓	๔.๙	๑๐๐	๑๒๒
ปีละครั้ง	๗๑.๙	๑๖.๓	๘.๙	๒.๙	๑๐๐	๑๓๕
ไม่ทราบ	๑๒.๕	๒๕.๐	๓๗.๕	๒๕.๐	๑๐๐	๘
รวม	๕๖.๗	๒๘.๐	๑๑.๙	๓.๔	๑๐๐	๓๕๔
	(๒๐๑)	(๘๘)	(๔๒)	(๑๒)		

$$\chi^2 = ๕๒.๑๖๔$$

$$\chi^2 (๐.๐๑) = ๒๔.๗๓๕$$

๘. ผู้มีหน้าที่ตัดสินใจให้การศึกษาแก่บุตร

ความแตกต่างของผู้มีหน้าที่ตัดสินใจให้การศึกษาแก่บุตร อาจจะมีผลต่อการศึกษาของบุตร เพราะบุตรส่วนใหญ่ก่อนที่จะได้รับการศึกษาจะต้องได้รับคำยินยอมเห็นชอบจากบิดามารดา ก่อน ถ้าหากบิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่อนุญาตบุตรก็อาจหมดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาต่อไป

จากการศึกษาในครอบครัวของเด็กวัยรุ่นที่รัฐไอโฮกับแคลิฟอร์เนียเหนือของ Elder Jr. พบว่า ครอบครัวที่บิดามารดาปกครองลูกในแบบใช้อำนาจเด็ดขาด จะทำให้อุบัติการณ์ความสนใจที่จะเรียนหนังสือ ส่วนครอบครัวที่บิดามารดามีการปรึกษากันและมีการตัดสินใจร่วมกัน บุตรในครอบครัวแบบนี้จะมีความสนใจเรียนหนังสือ และส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในระดับสูง Elder Jr. ได้กล่าวถึงการศึกษาของ Gill และ Spilka ซึ่งได้ทำการศึกษาในประเทศเม็กซิโก อเมริกาใต้ พบว่า ส่วนใหญ่ของครอบครัวในประเทศนี้ยกย่องให้สามีเป็นผู้นำของครอบครัว บุตรของครอบครัวแบบนี้ส่วนใหญ่จะได้รับการศึกษาในระดับสูง ส่วนครอบครัวที่ยกย่องภรรยาเป็นผู้นำการศึกษาของบุตรจะอยู่ในระดับต่ำ^{๓๓} B. Kandel กับ S. Lesser ได้ศึกษาถึงเรื่องแผนการศึกษาของเด็กวัยรุ่นในสหรัฐอเมริกา พบว่า การตัดสินใจของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการศึกษาของบุตรมากกว่าสภาพทางเศรษฐกิจและกลุ่มเพื่อน กล่าวคือ บุตรจะได้รับการศึกษาหรือไม่ขึ้นอยู่กับที่การตัดสินใจของผู้ปกครองเป็นส่วนใหญ่^{๓๔} ส่วนในประเทศไทยนั้น ค่านิยมของคนไทยในชนบทโดยทั่วไปมักจะยกย่องให้สามีเป็นผู้นำของครอบครัว ฉะนั้นหากครอบครัวใดมีบิดาเป็นผู้ตัดสินใจให้การศึกษาแก่บุตรแล้ว การศึกษาของบุตรในครอบครัวนั้นน่าจะสูงกว่าครอบครัวที่มีมารดาเป็นผู้ตัดสินใจ

^{๓๓}Elder Jr., op.cit., pp. 81 - 85

^{๓๔}Denis B. Kandel and GERALD S. Lesser, "Parental and Peer Influence on Education Plane of Adolescents," American Sociological Review, Vol. XXXIV, No. 22, (April, 1969). pp. 221 - 222

ผลจากตารางที่ ๒๒ พบลักษณะโดยทั่วไปว่า ความเห็นของผู้มีหน้าที่ตัดสินใจให้การศึกษาแก่บุตรส่วนใหญ่ยังมีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับต่ำ คือชั้นประถมศึกษา (ป.๑ - ป.๗) ครอบครัวที่มีมารดาเป็นผู้ตัดสินใจมีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับต่ำสุด (ป.๑ - ป.๗) ร้อยละ ๖๕.๓ รองลงมาได้แก่ครอบครัวที่มีการตัดสินใจร่วมกันระหว่างบิดากับมารดา (ร้อยละ ๖๑.๓) ส่วนครอบครัวที่มีบิดาเป็นผู้ตัดสินใจมีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับสูง คือระดับชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไปมีอัตราส่วนสูงที่สุดถึงร้อยละ ๓๓.๖ และครอบครัวที่ไม่ทราบว่าเป็นบิดาหรือมารดาเป็นผู้ตัดสินใจให้การศึกษาแก่บุตร มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาตามความสมัครใจ ร้อยละ ๑๔.๖

เพื่อให้การพิจารณาหาความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร กับผู้มีหน้าที่ตัดสินใจให้การศึกษาแก่บุตรมีความแน่นอนยิ่งขึ้น จึงได้นำเอาปัจจัยเรื่องอายุเข้ามาเป็นตัวควบคุมก็พบว่า ในกลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๕ ปี ครอบครัวที่มีการตัดสินใจร่วมกัน ต้องการให้บุตรของตนได้รับการศึกษาในระดับสูงมากกว่าครอบครัวแบบอื่น ๆ ครอบครัวที่ไม่ทราบว่าเป็นบิดาหรือมารดาเป็นผู้ตัดสินใจมีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับต่ำสุด และครอบครัวที่มีบิดาเป็นผู้ตัดสินใจไม่ทราบว่าจะให้บุตรของตนศึกษาถึงขั้นใดสูงที่สุดถึงร้อยละ ๔๔.๔ ซึ่งเป็นลักษณะที่แตกต่างไปจากลักษณะทั่วไปตามที่กล่าวมาแล้วอย่างมาก

ในกลุ่มผู้ตัดสินใจที่มีอายุ ๓๐ - ๓๕ ปี ครอบครัวที่มีบิดาเป็นผู้ตัดสินใจมีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับสูง คือชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไปสูงที่สุดร้อยละ ๔๓.๔ รองลงมาได้แก่ครอบครัวที่มีการตัดสินใจร่วมกันระหว่างบิดากับมารดา ร้อยละ ๓๐.๔ ส่วนครอบครัวที่ไม่ทราบว่าเป็นบิดาหรือมารดาเป็นผู้ตัดสินใจให้การศึกษาแก่บุตร มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับต่ำ คือชั้นประถมศึกษา (ป.๑ - ป.๗) ร้อยละ ๕๐.๐

ผู้ตัดสินใจในกลุ่มอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป ปรากฏว่ามีลักษณะแตกต่างไปจากลักษณะทั่วไปเพียงเล็กน้อย นั่นคือครอบครัวที่มีบิดาเป็นผู้ตัดสินใจมีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับสูงชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไป ร้อยละ ๓๓.๓ รองลงมาได้แก่ครอบครัวที่มีมารดา

เป็นผู้ตัดสินใจร้อยละ ๒๖.๖ ส่วนครอบครัวที่มีการตัดสินใจร่วมกันระหว่างบิดากับมารดา กลับมีความต้องการให้บุตรของตนได้รับการศึกษาในระดับต่ำ คือชั้นประถมศึกษา (ป.๑ - ป.๓) ร้อยละ ๖๘.๒

จากการศึกษาครั้งนี้จะเห็นว่าผู้ที่ทำหน้าที่ตัดสินใจให้การศึกษาแก่บุตรมีผลต่อการศึกษาของบุตร และเมื่อไคนำเอาปัจจัยในเรื่องอายุเข้ามาเป็นตัวควบคุมก็จะพบว่า ปัจจัยในเรื่องอายุมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตัดสินใจให้การศึกษาแก่บุตรกับความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร โดยเฉพาะในกลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๙ ปี

ตารางที่ ๒๒ อัตราส่วนร้อยละของความมั่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกตาม ผู้มีหน้าที่ตัดสินใจให้การศึกษาแก่บุตร และกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุของ ผู้มีหน้าที่ตัดสินใจ	ระดับการศึกษาที่ต้องการให้บุตรได้เรียนถึงชั้น				รวม	
	จบ ป.๑-๓	จบ มศ.๑ ขึ้นไป	ตามความ สมัครใจ	ไม่ทราบ	ร้อยละ	จำนวน

๒๐ - ๒๙ ปี

บิดา	๑๖.๘	๓๔.๔	-	๔๘.๘	๑๐๐	๑๒
มารดา	-	-	-	* (ก)	-	* (ก)
รวมกัน	๕๔.๒	๔๕.๘	-	-	๑๐๐	๑๒
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-
ไม่ทราบ	๕๘.๗	๓๑.๖	-	๙.๗	๑๐๐	๒๒
รวม	๕๖.๘	๓๓.๖	-	๑๙.๕	๑๐๐	๔๔

$$\chi^2 = ๒๒.๑๗๘$$

$$\chi^2 (๐.๐๑) = ๒๖.๒๑๗$$

๓๐ - ๓๙ ปี

บิดา	๔๓.๘	๔๓.๘	๑๒.๔	-	๑๐๐	๕๖
มารดา	๕๗.๑	๒๑.๔	๑๑.๕	-	๑๐๐	๑๔
รวมกัน	๖๕.๒	๓๐.๔	๔.๒	-	๑๐๐	๕๖
อื่น ๆ	-	* (ก)	-	-	-	* (ก)
ไม่ทราบ	๙๐.๐	-	๑๐.๐	-	๑๐๐	๑๐
รวม	๖๔.๒	๓๑.๓	๔.๕	-	๑๐๐	๑๒๘

$$\chi^2 = ๑๐.๗๗๑$$

$$\chi^2 (๐.๐๑) = ๒๖.๒๑๗$$

ตารางที่ ๒๒ (ต่อ)

กลุ่มของอายุ ผู้มีหน้าที่ตัดสินใจ	ระดับการศึกษาที่ต้องการให้บุตรได้เรียนถึงชั้น				รวม	
	จบ ป.๑-๓	จบ มศ.๑ ขึ้นไป	ตามความ สมัครใจ	ไม่ทราบ	ร้อยละ	จำนวน
<u>๔๐ ปีขึ้นไป</u>						
บิดา	๕๑.๔	๓๓.๓	๕.๓	-	๑๐๐	๗๒
มารดา	๖๖.๖	๒๖.๖	๖.๘	-	๑๐๐	๓๐
รวมกัน	๖๘.๒	๒๔.๒	๗.๖	-	๑๐๐	๖๖
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-
ไม่ทราบ	๖๖.๖	-	-	๓๓.๓	๑๐๐	๕
รวม	๕๘.๑	๓๐.๓	๑๗.๒	๔.๔	๑๐๐	๑๗๗
	$\chi^2 = ๑๕.๐๒๒$		$\chi^2 (๐.๐๑) = ๒๖.๒๗๑$			
<u>รวมทุกกลุ่มอายุ</u>						
บิดา	๕๑.๘	๓๓.๖	๑๒.๒	๒.๒	๑๐๐	๑๔๐
มารดา	๖๕.๓	๒๓.๘	๖.๕	๔.๓	๑๐๐	๔๗
รวมกัน	๖๑.๓	๒๔.๒	๑๒.๑	๒.๔	๑๐๐	๑๒๔
อื่น ๆ	-	(ก)	-	-	-	(ก)
ไม่ทราบ	๕๓.๗	๒๔.๔	๑๔.๖	๗.๓	๑๐๐	๔๑
รวม	๕๗.๑ (๒๐๑)	๒๘.๐ (๘๘)	๑๑.๗ (๔๔)	๓.๒ (๑๑)	๑๐๐	๓๕๔
	$\chi^2 = ๑๑.๐๘๑$		$\chi^2 (๐.๐๑) = ๒๖.๒๑๗$			

(ก) ตัวอย่างมีน้อยกว่า ๕ ราย

๕. ผู้มีส่วนสำคัญในการพิจารณาการใช้จ่ายเงินของครอบครัว

การศึกษาของบุตรโดยทั่วไปนั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับระดับฐานะของครอบครัวแล้ว ยังอาจขึ้นอยู่กับความสำคัญของผู้ที่มีหน้าที่พิจารณาการใช้จ่ายเงินของครอบครัว เพราะ การศึกษาของบุตรในระดับสูงขึ้นไปนั้น จำเป็นจะต้องใช้จ่ายเงินของครอบครัวเป็นจำนวนมาก ฉะนั้นครอบครัวที่มีการพิจารณารวมกันน่าจะมีความมุ่งหวังให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับสูง

ผลจากตารางที่ ๒๓ พบว่า โดยทั่วไปครอบครัวที่มีมารดาเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการพิจารณาการใช้จ่ายเงินของครอบครัว มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับต่ำ ไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ ๘ มากที่สุด ร้อยละ ๖๒.๕ รองลงมาได้แก่ครอบครัวที่มีบิดาเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการใช้จ่ายเงินของครอบครัว ร้อยละ ๕๕.๕ ครอบครัวที่มีความเท่าเทียมกันระหว่างบิดากับมารดา มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับสูง คือชั้นมัธยมศึกษาขึ้นไปสูงที่สุด ร้อยละ ๓๒.๘

เพื่อให้การพิจารณาหาความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร กับผู้มีส่วนสำคัญในการพิจารณาการใช้จ่ายเงินของครอบครัวมีความหมายยิ่งขึ้น จึงได้นำเอาปัจจัยในค่านายหน้าเข้ามาเป็นตัวควบคุมก็พบว่า ผู้มีส่วนสำคัญในการพิจารณาการใช้จ่ายเงินของครอบครัวในกลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๕ ปี นั้น ครอบครัวที่มีความเท่าเทียมกันระหว่างบิดามารดา มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาสูงมากกว่าครอบครัวแบบอื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน ครอบครัวที่มีบิดาเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการพิจารณาการจ่ายเงินของครอบครัวก็มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับต่ำสุด ซึ่งแตกต่างกับลักษณะที่กล่าวแล้วข้างต้นเพียงเล็กน้อย

ในกลุ่มผู้มีส่วนสำคัญในการพิจารณาการใช้จ่ายเงินของครอบครัวที่มีอายุ ๓๐-๓๕ ปี ครอบครัวที่มีความเท่าเทียมกันระหว่างบิดากับมารดา มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาค่ำที่สุด ในขณะที่ครอบครัวที่มีบิดาเป็นผู้มีส่วนสำคัญแต่ผู้เดียว มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับสูง จึงมีลักษณะที่แตกต่างกับลักษณะทั่ว ๆ ไป นั่นคือบิดามีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับสูง

ในกลุ่มผู้มีส่วนสำคัญในการพิจารณาการใช้จ่ายเงินของครอบครัวที่มีอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป พบว่า ครอบครัวที่มีมารคามีส่วนสำคัญในการพิจารณาการใช้จ่ายเงินของครอบครัว มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับต่ำสุด ในทำนองเดียวกันครอบครัวที่มีบิดามีความสำคัญแต่เพียงผู้เดียวก็มีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับสูง

จากการศึกษาครั้งนี้จะเห็นได้ว่า ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการพิจารณาการใช้จ่ายเงินของครอบครัว มีผลต่อการศึกษาของบุตรโดยเฉพาะในการศึกษาระดับสูงนั้น เมื่อได้นำเอาปัจจัยในเรื่องอายุเข้ามาเป็นตัวควบคุม ก็จะพบว่าปัจจัยในเรื่องอายุมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีส่วนสำคัญในการพิจารณาการใช้จ่ายเงินของครอบครัวกับความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร โดยเฉพาะในกลุ่มอายุ ๒๐ - ๒๔ ปี

ตารางที่ ๒๓ อัตราส่วนร้อยละของความมุ่งหวังเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จำแนกตามผู้มีส่วนสำคัญในการพิจารณาการใช้จ่ายเงินของครอบครัว และกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุของผูมีส่วนสำคัญในการพิจารณา	ระดับการศึกษาที่ต้องการให้บุตรได้เรียนถึง				รวมร้อยละ	รวมจำนวน
	จบ ป.๑-๓	จบ มศ. ๑ ขึ้นไป	ตามความสนใจ	ไม่ทราบ		
<u>๒๐ - ๒๙ ปี</u>						
บิดา	๓๕.๐	-	-	๒๕.๐	๑๐๐	๘
มารดา	๕๑.๘	๒๒.๑	-	๒๖.๑	๑๐๐	๒๒
ร่วมกัน	๓๖.๔	๓๖.๔	๒๗.๘	-	๑๐๐	๑๓
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-
ไม่ทราบ	๕๓.๔	-	-	๔๗.๖	๑๐๐	๒๑
รวม	๕๔.๑	๒๙.๔	๔.๔	๒๒.๑	๑๐๐	๖๕

$$\chi^2 = ๘.๘๑๘ \quad \chi^2 (๐.๐๑) = ๒๖.๒๑๗$$

๓๐ - ๓๙ ปี

บิดา	๕๑.๔	๔๕.๓	๓.๒	-	๑๐๐	๒๗
มารดา	๖๐.๕	๒๖.๓	๑๓.๒	-	๑๐๐	๕๒
ร่วมกัน	๖๐.๖	๒๗.๒	๑๒.๒	-	๑๐๐	๓๖
อื่น ๆ	-	-	-	-	-	-
ไม่ทราบ	๖๐.๐	-	-	๔๐.๐	๑๐๐	๑๐
รวม	๕๘.๐	๓๓.๓	๗.๕	๑.๒	๑๐๐	๑๒๕

$$\chi^2 = ๑๕.๒๘๘ \quad \chi^2 (๐.๐๑) = ๒๖.๒๑๗$$

ตารางที่ ๒๓ (ต่อ)

กลุ่มอายุของผู้มีส่วน สำคัญในการพิจารณา	ระดับการศึกษาที่ต้องการให้บุตรได้เรียนถึงชั้น				รวม	
	จบ ป.๑-๓	จบ มศ.๑ ขึ้นไป	ตามความ สมัครใจ	ไม่ทราบ	ร้อยละ	จำนวน
<u>๔๐ ปีขึ้นไป</u>						
บิดา	๕๐.๕	๓๔.๓	๑๕.๒	-	๑๐๐	๓๓
มารดา	๖๒.๕	๒๓.๐	๑๐.๒	-	๑๐๐	๖๓
รวมกัน	๕๘.๘	๓๒.๐	๘.๑	-	๑๐๐	๕๘
อื่น ๆ	(ก)	(ก)	-	-	-	(ก)
ไม่ทราบ	(ก)	-	(ก)	-	-	(ก)
รวม	๖๐.๕	๓๐.๕	๘.๐	-	๑๐๐	๑๖๔
	$\chi^2 = ๑๖.๑๓๕$		$\chi^2 (๐.๐๑) = ๒๖.๒๑๓$			
<u>รวมทุกกลุ่มอายุ</u>						
บิดา	๕๕.๘	๓๐.๘	๑๐.๓	๒.๘	๑๐๐	๖๘
มารดา	๖๒.๘	๒๔.๔	๑๑.๒	๑.๕	๑๐๐	๑๓๓
รวมกัน	๕๐.๖	๓๒.๓	๑๒.๘	๓.๘	๑๐๐	๑๐๘
อื่น ๆ	(ก)	(ก)	-	-	-	(ก)
ไม่ทราบ	๕๖.๘	๒๑.๖	๑๓.๕	๘.๑	๑๐๐	๓๓
รวม	๕๓.๑ (๒๐๑)	๒๘.๐ (๘๘)	๑๑.๓ (๔๔)	๓.๒ (๑๑)	๑๐๐	๓๕๔

$\chi^2 = ๘.๘๘๘$ $\chi^2 (๐.๐๑) = ๒๖.๒๑๓$

(ก) ตัวอย่างมีน้อยกว่า ๕ ราย